

Nepřímá úměrnost

Nepřímá úměrnost se nazývá každá funkce, která je daná rovnicí $y = \frac{k}{x}$

Číslo k je koeficient funkce f , nenulové reálné číslo.

Definičním oborem funkce je množina reálných čísel bez nuly

$$D(f) = \mathbb{R} \setminus \{0\}$$

Oborem hodnot funkce je množina reálných čísel bez nuly

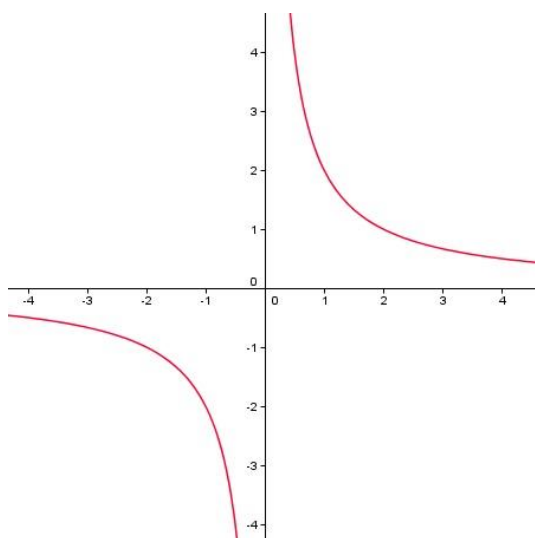
$$H(f) = \mathbb{R} \setminus \{0\}$$

Osy x a y jsou **asymptoty** grafu funkce

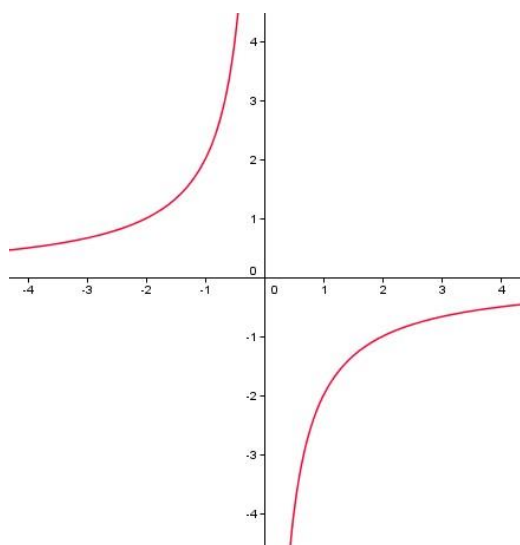
Grafem nepřímé úměrnosti je **hyperbola**.

Vlastnosti nepřímé úměrnosti

$$k > 0$$

$$k < 0$$

klesající v def. oboru, lichá

rostoucí v def. oboru, lichá

Nepřímá úměrnost není omezená a je nespojitá. (bod nespojitosti 0)

1. Rozhodněte, zda lze závislost i vyjádřit předpisem nepřímé úměrnosti.

- a) Závislost objemu krychle na délce její hrany.
- b) Závislost délky strany obdélníkového pozemku na šířce tohoto pozemku, jestliže jeho výměra je 40 arů.
- c) Závislost počtu pracovníků pracujících se stejným výkonem na době splnění daného úkolu.
- d) Závislost množství vydělaných peněz na počtu odpracovaných hodin.

2. Rozhodněte, zda se jedná o předpisy nepřímé úměrnosti. (upravte na $y = \frac{k}{x}$)

a) $y = \frac{2}{5x}$

b) $y = \frac{2x^2+3}{x}$

c) $2 = \frac{x}{y}$

d) $y = \frac{1+x}{2x}$

e) $y = x^{-1}$

f) $xy = -2$

3. Z předpisů nepřímé úměrnosti $y = \frac{k}{x}$ určete koeficient k .

a) $y = \frac{4}{3x}$

$k =$

b) $y = -\frac{1}{2x}$

$k =$

c) $x = \frac{2}{y}$

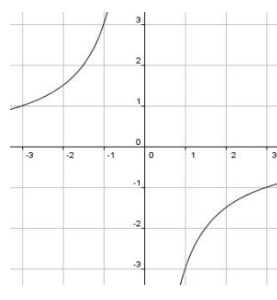
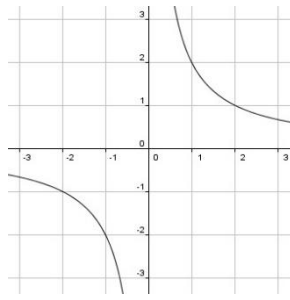
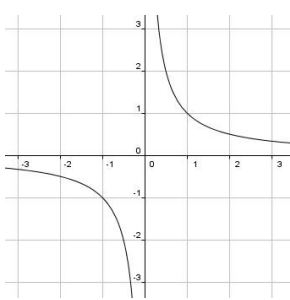
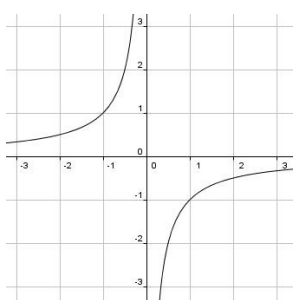
$k =$

d) $3 - 6xy = 0$

$k =$

4. Rozhodněte, zda se jedná o grafy nepřímé úměrnosti: a) b) c) d)

5. Přiřaďte ke každému grafu odpovídající předpis

1) $f: y = \frac{1}{x}$

2) $f: y = \frac{-2}{x}$

3) $f: y = \frac{3}{x}$

4) $f: y = -\frac{3}{x}$

5) $y = -\frac{1}{x}$

6) $f: y = \frac{2}{x}$

Sem zadejte rovnici.

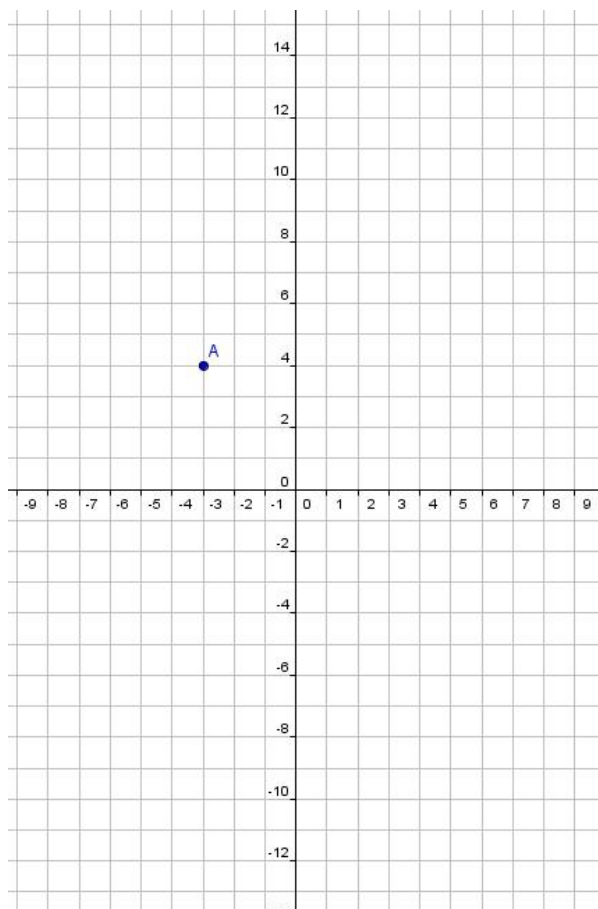
6. Rozhodněte, zda jsou následující tvrzení o nepřímé úměrnosti dané

předpisem $f: y = \frac{k}{x}$ pravdivý

- a) Součin $x \cdot y$ je stále stejné číslo k – koeficient nepřímé úměrnosti
- b) Grafem nepřímé úměrnosti je hyperbola
- c) Definičním oborem nepřímé úměrnosti f je $D(f) = \mathbb{R} - \{0\}$ a oborem hodnot $H(f) = \mathbb{R} - \{0\}$.
- d) Nepřímá úměrnost je sudá funkce.
- e) Nepřímá úměrnost je klesající funkce na celém definičním oboru.
- f) Nepřímá úměrnost s koeficientem $k > 0$ je klesající funkce na intervalu $(-\infty ; 0)$ a na intervalu $(0 ; \infty)$
- g) Nepřímá úměrnost je prostá funkce

d) Sestrojte graf funkce f .

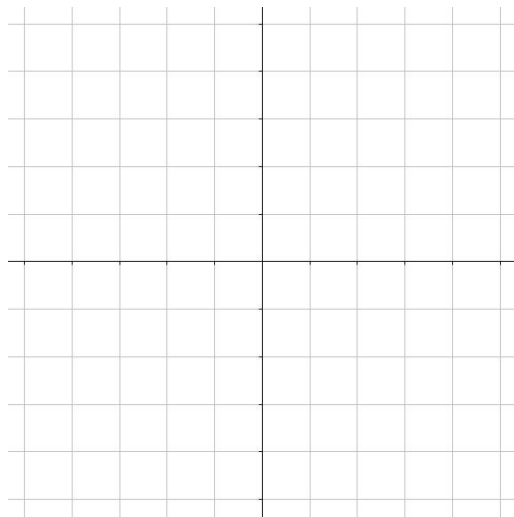

9. Určete koeficient k nepřímé úměrnosti zadané tabulkou a tabulku doplňte.

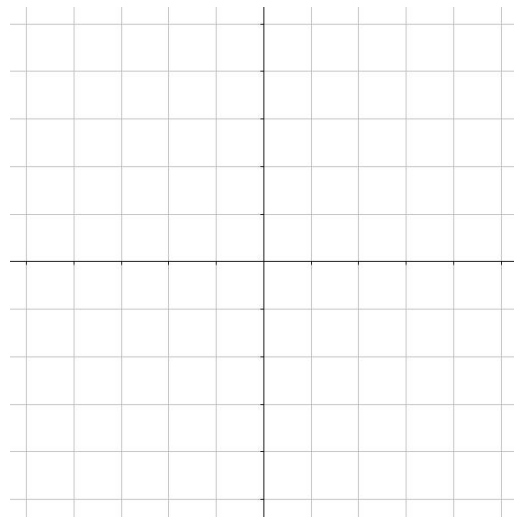
x	-3	-2		1		3	
y	$\frac{1}{9}$		$\frac{1}{3}$		$-\frac{1}{6}$		$-\frac{1}{12}$

10. Načrtněte grafy nepřímých úměrností zadaných předpisy a vyznačte jejich asymptoty. (podle potřeby zvolte měřítko)

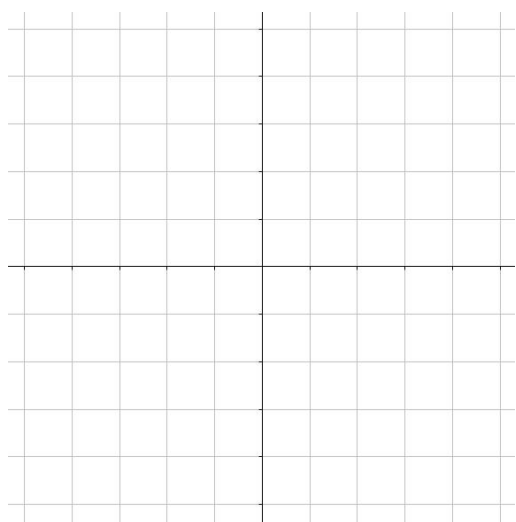
a) $f: y = \frac{3}{x}$

b) $f: y = -\frac{0,5}{x}$

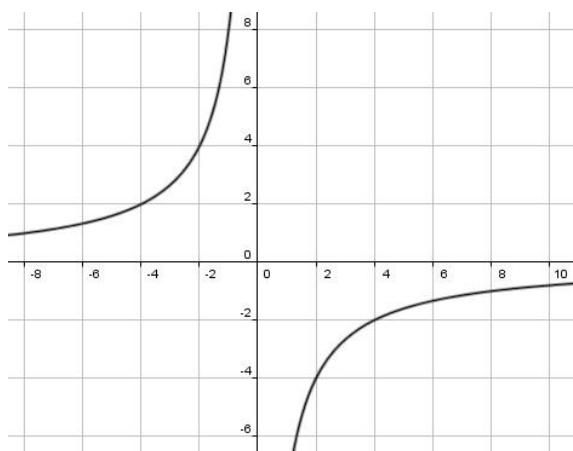

c) $f: y = \frac{1}{4x}$

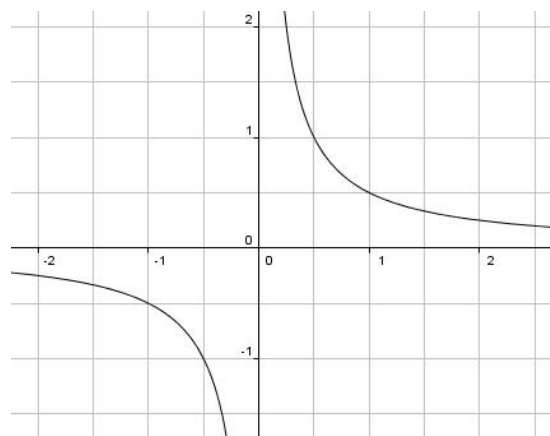

11. Určete předpisy nepřímých úměrností zadaných grafy a určete definiční obor, obor hodnot a vlastnosti těchto funkcí.

a)

b)

c)

